

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

**BOLALARNI SAHNALASHTIRISH VA
IJODIY FAOLIYATGA O'RGATISH
FANINING O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000- Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110200– Maktabgacha ta'lim

Kattaqo'rg'on - 2024

Fan/modul kodi GENPED.M2008	O'quyib 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6
Fan/modul turi Maburiy	Fan nomi	Ta'lim tili O'zbek	Haftadagi dars soatlari 4
		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
1.	Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatiga o'rgatish	60	120
2.	I. Fanning mazmuni		180

2. I. Fanning mazmuni
Fanni o'qitishdan maqsad – maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish mazmuni va qo'g'irchoq yasash usullari hamda maktabgacha yoshdagi bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatishning maqsad va vazifalari, bolalarga o'rgatiladigan ijodiy shning mazmuni, innovatsion texnologiya usullaridan foydalanish, ijodiy natijalarini namoyish etish va baholash, bolalarni ijodiy faoliyatga o'rgatuvchi turlari, qo'l ijodiyoti, o'quv ijodiyoti kabi masalalarni o'z ichiga oladi.
Fanning vazifasi - Talabalar sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish, sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi, sahnalashtirish faoliyatini zamonaviy texnologiya va metodlarni; musiqiy ta'lim va tarbiyani rivojlanishida zamonaviy, ilmiy, metodik ishlanmalarni tayyorlashni; taraqqiy etgan mamlakatlar ta'lim tizimini, shaxs madaniyati to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; musiqiy ta'lim bo'yicha o'quv tarbiyaviy ishlarni rejalashtirishni; zamonaviy musiqiy pedagogik printsiplarni bo'yicha musiqa madaniyati darslarini rejalashtirishni va olib borishni; amaliyotda musiqa pedagogik texnologiya metodlarini qo'llash usullarini ko'nikmalarga ega bo'lishi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi

1-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyati.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining vazifalari. Teatr - sahnalashtirish faoliyatining shakllari. Teatr - sahnalashtirish faoliyati tamoyillari

2-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida turli ish guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining asosiy vazifalari

Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati. Turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining vazifalari

3-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish

Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish. Sahnalashtirish faoliyati vositasida bolalarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish usullari.

4-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi

Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining o'ziga xosligi. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari

5-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish

Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari. Maktabgacha ta'lim tashkilotida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilishda tarbiyachining o'rnini. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish.

6-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari

Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi metodlari. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari

7-mavzu. Qo'g'irchoq teatrlarining paydo bo'lishi, tarixiy ildizlari va tarbiyaviy ahamiyati

Qo'g'irchoq teatrlarining paydo bo'lish tarixi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.

8-mavzu. Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash.

Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash turlari. Yumshoq o'yinchoqlar tayyorlash uchun zaruriy materiallar. Yumshoq o'yinchoqlarning bola tarbiyasida ahamiyati.

9-mavzu. Maktabgacha ta'lim tashkilotida qo'g'irchoq teatri va jihozlari ni yasash.

Qo'g'irchoq teatri turlari. Stol teatr. Soya teatri. Barmoq teatri. Qo'g'irchoq - qo'lqop.

10-mavzu. Kashtachilik tarixi va tayyorlash texnologiyasi

Kashta turlari. Kashta tikishda chok turlari. Bezakli va mazmunli kashtalar. Buyumlarni kashtalar bilan bezatish

11-mavzu. Qog'ozdan buklash yo'li bilan o'yinchoq yasash ("Origami usuli").

Origami san'atining kelib chiqish tarixi. Origami usulida o'yinchoq yasash. Origami turlari. Origami usulida o'yinchoq yasashga o'rgatish ahamiyati. Origami usulida o'yinchoq yasash uchun zaruriy materiallar.

12-mavzu. Applikatsiya haqida umumiy tushuncha.

Applikatsiyada qirg'ishni har xil usullarini bajarish. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar. Tabiiy va tashlandiq ashyolardan applikatsiya ishlari. Matodan applikatsiya. Applikatsiya ishlari uchun zaruriy materiallar

13-mavzu. Pape-mashe usuli.

Pape-mashe usuli. Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash. Pape-mashe usulida turli buyumlarni yasash. Pape-mashe usulida o'yinchoqlar yasash uchun zaruriy materiallar

14-mavzu. MTTda tabiiy va tashlandiq materiallardan turli o'yinchoqlar yasash.

Tabiiy buyumlar bilan ishlash usullari. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasash. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoq yasashga o'rgatish ahamiyati. MTTda tabiiy va tashlandiq materiallardan turli o'yinchoqlar yasash uchun zaruriy materiallar.

15-mavzu. Chinni xamir bilan ishlash texnologiyasi.

Chinni xamirni tayyorlash usullari. Chinni xamirni tayyorlash uchun zaruriy materiallar. Chinni xamirdan turli o'yinchoqlar tayyorlash usullari

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

- 1-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida sahnalashtirish faoliyatining asosiy maqsadi
- 2-mavzu. Teatr - sahnalashtirish faoliyatining shakllari
- 3-mavzu. Teatr - sahnalashtirish faoliyatining printsiplari
- 4-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida sahnalashtirish faoliyatining ahamiyati.
- 5-mavzu. Turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyatining vazifalari
- 6-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati rivojlantirish vositasi sifatida
- 7-mavzu. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish
- 8-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari
- 9-mavzu. Maktabgacha ta'lim muassasasida sahnalashtirish faoliyatini tashkil qilish shakllari

- 10-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodiy faollikni shakllantirish
 11-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi mazmuni
 12-mavzu. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishi usullari
 13-mavzu. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi.
 14-mavzu. Maktabgacha yoshdagi bolalarni qo'g'irchoq teatri personajlarini yasash orqali badiiy ijodiy qobiliyatlarini shakllantirishning tarbiyaviy ahamiyati.
 15-mavzu. Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning badiiy ijodiy qobiliyatlarini qo'g'irchoq teatri vositasida shakllantirish mazmuni

IV. Tavsiya etilayotgan mustaqil ta'limning mavzulari

1. Sahnalashtirishning bolalar rivojlanishiga ta'siri.
2. Intellektual rivojlanish.
3. Sahnalashtirishning bolalar o'yin faoliyatidagi o'rni.
5. Maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashda teatr tomoshalarining ahamiyati.
6. Turli yosh guruhlarida sahnalashtirish faoliyati
7. Maktabgacha yoshdagi bolalarni teatr tomoshalariga qiziqitirish, ular bilan qo'g'irchoq o'yinlarini tashkil etishdan maqsad
8. Sahnalashtirish faoliyatida bolalarda aktyorlik qobiliyatini rivojlantirish.
9. Sahnalashtirish faoliyati jarayonida bolalarda ijodkorlikni rivojlanishining asosiy kriteriyalari.
10. Chinni xamir bilan ishlash texnologiyasi.
11. Chinni xamirni tayyorlash usullari.
12. Chinni xamirdan tirli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.
13. Ijodkorlik deganimiz nima?
14. O'yin va ijodkorlik orasidagi bog'liqlikning bola tarbiyasidagi ahamiyati.
15. Bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish.
16. Ijodkorlik jarayoni etaplari
17. Ijodkorlik qobiliyati rivojlanishining umumiy usullari.
18. Bolalarda ijodiy hayolning rivojlanishi.
19. Bolaning ijodkorlikka dastlabki qadamlari.
20. Ijodkorlik jarayoniga bolalarni tortish.
21. Iqtidorli bolalar bilan ota-onalarning hamkorligi.
22. Tasviriy san'at hunarini egallashning xususiyatlari.
23. Haykal yasashda foydalangan jihozlarning o'zgarishlari.
24. Ijodkorlik qobiliyatlarini shakllantirishda badiiy hunarning tutgan o'rni.
25. Bolalarning badiiy nutqning faoliyati
26. Qo'g'irchoq teatrining paydo bo'lish tarixi.
27. Qo'lga kiyib o'ynatiladigan qo'g'irchoqlarni yasash
28. Sim bilan boshqariladigan qo'g'irchoqlarni yasash.
29. Ip (marionetka) bilan boshqariladigan qo'g'irchoqlarni yasash.
30. Aktyor ko'rinadigan qo'g'irchoqlarni yasash.
31. Soyali qo'g'irchoqlarni yasash.
32. Niqabli qo'g'irchoqlarni yasash.
33. Qo'g'irchoq teatri turlari.
34. Soya teatri.
35. Stol teatri.
36. Barmoq teatri.
37. Pahmoq teatri. Pahmoq teatrining tuzilishi va jihozlari.
38. Qo'g'irchoq - qo'lqop.
39. Ijodiy faoliyatga o'rgatishning asosiy maqsadi.
40. Ijodiy faoliyatga o'rgatishning vazifasi

41. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirishda fanning o'rni.
42. Pap'e-mashe usulida turli buyumlar yasash.
43. Pap'e-mashe usulida o'yinchoqlar yasash
44. Pap'e-mashe usulida yasash.
45. Qog'oz bo'laklaridan sabzavot va mevalar yasash.
46. Qo'g'irchoq tasvirini yasash.
47. Tabiiy buyumlar ishlash usullari.
48. Tashlandiq buyumlardan o'yinchoqlar yasash.
49. Teatrning vujudga kelishi.
50. Tevarak atrofini tasvirlash asosida bolalarning tasviriy faoliyati
51. Applikatsiyada qirg'ishni har xil usullarini bajarish
52. Mazmunli va bezakli applikatsiyalar
53. Ijodiy faoliyat turlari.
54. Maktabgacha ta'lim muassasasida mehnat burchagini tashkil etish.
55. Somondan aplikatsiya yasash
56. Bezakli va mazmunli kashtalar.
57. Ilmoq bilan o'yinchoqlar to'qish usullari
58. Spitsa bilan o'yinchoqlar to'qish usullari.
59. Chinni xamirni tayyorlash usullari.
60. Chinni xamirdan tirli o'yinchoqlar tayyorlash usullari.

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- O'quv jarayoni, ta'lim-tarbiya berish qonuniyatlari haqida *tasavvur va bilimga ega bo'lishi*;
- Dars o'tish va tahlil qila olish *ko'nikmalariga ega bo'lishi*;
- Ta'lim-tarbiya masalalarida mustaqil harakat qila olish *malakasiga ega bo'lishi kerak*.

4. VI. Ta'lim texnologiyalari ametodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- sineveinlar
- krassvordlar
- test

5. VII. Kreditni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri iaktetirish olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazora tashkillarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazora tishini topshirish

6. Asosiy adabiyotlar:

1. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Azizxodjayeva N.N. 2006 yil
  2. Keys texnologiyasi Xodiyev B, Bekmuradov A.. 2010 yil
  3. Bolalarni maktabga tayyorlash. Sh. Fayzullayev metodikasi. Darslik. Samarqand. 2020 yil
  4. Musiqqa o'qitish metodikasi va maktab repertuari. G. Sharipova. Darslik. Toshkent 2018 yil
- Qo'shimcha adabiyotlar:**
4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kolajimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 488 b.
  5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2016. - 56 b.
  6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 48 b.

Elektron ta'lim resurslari

	1. www.tdpu.uz 2. www.pedagog.uz 3. www.ziynet.uz 4. www.edu.uz 5. tdpu-intranet.Ped 1.
7.	Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Z.T.Nazarova- SamDUKF, "Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim, sport" kafedrasi v/b dotsenti
9.	Taqrizchilar: Samarqand davlat universitetining Kattaqo'rg'on filiali, «Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim, sport» kafedrasi Phd. Dots.T.E.Eshquvvatov. O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti "Maktabgacha ta'lim pedagogikasi va psixologiyasi" kafedrasi p.f.d.professor Taylanova Shohida Zayniyevna